

**EURASIA
CENTER**

Eurázsia
Központ

Elemzések

**A különleges gazdasági övezetek szerepe Malajzia
fejlődésében**

Klemensits Péter

EK/2025/15.

Eurázsia Központ

Elemzések

Kiadó:
Eurázsia Központ

Szerkesztő:
Dr. Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:
1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@nje.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

Kiadásért felelős személy:
Dr. Horváth Levente, igazgató

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a **Eurázsia Központ** álláspontjának.

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2025

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-550X

A KÜLÖNLEGES GAZDASÁGI ÖVEZETEK SZEREPE MALAJZIA FEJLŐDÉSÉBEN

Klemensits Péter

Az elemzés a különleges gazdasági övezetek jelentőségét vizsgálja Malajzia gazdasági fejlődésében, különös tekintettel a Johor-Szingapúr Különleges Gazdasági Övezet közelmúltbeli létrehozására. Az írás felvázolja a történelmi hátteret, amely az 1970-es évek elejéig, az első különleges gazdasági övezet penangi létrehozásáig nyúlik vissza. Az övezetek gazdasági hatása többek között a külföldi befektetések erősödését, a munkahelyteremtést, az export versenyképességének javulását és a regionális fejlődést foglalja magában, különösen a kevésbé fejlett területeken. A különleges gazdasági övezetek előtt álló kihívások közül a következtetlen kormányzati politikák, az összetett szabályozási keretek, az infrastrukturális hiányosságok, a tehetségek elérhetősége és a regionális verseny említendőek. A jövőre nézve a megállapítások azt sugallják, hogy bár a különleges gazdasági övezetek ígéretes kilátásokkal rendelkeznek – különösen az innovatív és fenntartható gyakorlatok integrálásával –, a fenntartható növekedéshez elengedhetetlenek a szabályozás egyértelműségére, az infrastruktúra javítására és a célzott munkaerő-fejlesztésre összpontosító alkalmazkodási stratégiák.

Kulcsszavak: *különleges gazdasági övezet, Délkelet-Ázsia, Malajzia, gazdaság, fenntartható fejlődés*

Abstract

The analysis examines the importance of SEZs in Malaysia's economic development, with particular focus on the recent establishment of the Johor-Singapore SEZ. The paper outlines the historical background dating back to the early 1970s when the first SEZ was established in Penang. The economic impact of the zones includes increased foreign investment, job creation, improved export competitiveness and regional development, especially in less developed areas. Challenges faced by SEZs include inconsistent government policies, complex regulatory frameworks, infrastructure gaps, access to talent and regional competition. Looking ahead, the findings suggest that while SEZs have promising prospects, particularly through the integration of innovative and sustainable practices, adaptation strategies that focus on clear regulation, infrastructure improvements and targeted workforce development are essential for sustainable growth.

Keywords: *special economic zone, Southeast Asia, Malaysia, economy, sustainable development*

Bevezetés

Szingapúr és Malajzia 2025 elején több mint egyéves tárgyalássorozat után megállapodott a Johor-Szingapúr Különleges Gazdasági Övezet létrehozásáról (JS-SEZ). A projekt lényege, hogy a két ország a világ egyik legforgalmasabb szárazföldi átkelőhelyén egy új gazdasági növekedési terület kialakítását célozta meg, amelynek a területe kétszer akkora, mint a kínai Sencsen, aminek a sikerét megkísérli lemásolni. A globális figyelemben részesülő esemény rávilágított a Malajziában létesített különleges gazdasági övezetek (Special Economic Zone – SEZ) jelentőségére, főleg, hogy Malajzia Délkelet-Ázsia egyik legfontosabb gazdaságaként komoly fejlődést tudhat magáénak. A maláj kormány még évtizedekkel ezelőtt kötelezte el magát a különleges gazdasági övezetek létrehozása mellett, amelyek rendeltetése a befektetések vonzása, az iparosítás elősegítése és a vállalkozások számára kedvezőbb környezet biztosítása. Az övezetek ennek érdekében a gazdasági tevékenységek előmozdítását adókedvezményekkel, a szabályozási folyamatok megkönnyítésével és a szükséges infrastruktúra biztosításával kívánták megvalósítani. Jelen elemzés célja, hogy bemutassa, Malajzia gazdasági fejlődésére miként hatottak a különleges gazdasági övezetek, mik az előttük álló kihívások és a jövőbeli perspektívák.

Történelmi összefüggések

A malajziai különleges gazdasági övezetek létrehozása [jelentős múltra tekint vissza](#), amely az ország gazdaságfejlesztési stratégiáiban gyökerezik az 1970-es évek eleje óta. Az első különleges gazdasági övezetet, a penangi szabadkereskedelmi övezetet 1972-ben hozták létre, hogy külföldi befektetéseket vonzzon be, különösen az elektronikai ágazatban. Ez a kezdeményezés az export fellendítését és az iparosodás elősegítését célozta, tükrözve a kormány azon szándékát, hogy a gazdaságot a mezőgazdaságon túlmutatóan diverzifikálja.

Az 1980-as és 1990-es évek során Malajzia bővítette különleges gazdasági övezeteit, és további övezeteket alapított, mint például a Johorban található Iskandar Fejlesztési Régió és a Kulim Csúcstechnológia Park. Ezek a régiók [különböző iparágakat](#) céloztak meg, az elektronikától a csúcstechnológiai gyártásig, hangsúlyozva a multinacionális vállalatok vonzásának és a munkahelyteremtésnek a fontosságát. A kormány proaktív megközelítése magában foglalta az adókedvezmények nyújtását, az adminisztratív folyamatok egyszerűsítését és az infrastruktúra javítását, ami megerősítette a különleges gazdasági övezetek vonzerejét mind a hazai, mind a külföldi befektetők körében.

Idővel Malajzia úgy formálta a különleges gazdasági övezetekre vonatkozó politikáját, hogy az igazodjon a kialakulóban lévő globális trendekhez, a fenntarthatóságra, az innovációra és a regionális fejlesztésre összpontosítva. Malajzia iparpolitikájának hagyományos aspektusa a gazdasági folyosók és

gazdasági klaszterek stratégiai felhasználására összpontosít a nemzeti fejlődés előmozdítása érdekében. A folyosók és a klaszterek közötti kapcsolat szinergikus: a folyosók biztosítják a klaszterek működéséhez szükséges infrastruktúrát, míg a virágzó klaszterek javítják a folyosók gazdasági teljesítményét. A közelmúltbeli kezdeményezések, mint például a Keleti Parti Gazdasági Régió (2007) és a Digitális Szabadkereskedelmi Övezet (2017) létrehozása, bizonyítják Malajzia elkötelezettségét a versenyképes üzleti környezet megteremtése mellett, támogatva a technológiaátadást és elősegítve a munkahelyteremtést. A különleges gazdasági övezetek folyamatos fejlődése híven [tükrözi Malajzia stratégiai megközelítését](#) a gazdasági ellenálló képességének fokozására és a globális ellátási láncokba való integrálódásra, ami az országot Délkelet-Ázsia gazdasági térképének kulcsfontosságú szereplőjévé teszi. A malajziai gazdaságpolitika ráadásul a kormányváltásokon túlmutató folytonosságot tükröz, ami elsősorban az 1971-ben létrehozott [Új Gazdaságpolitika](#) (NEP) által meghatározott, régóta fennálló keretnek köszönhető. A NEP célja a gazdasági egyenlőtlenségek csökkentése és a nemzeti egység előmozdítása volt, különösen a bumiputera, az őshonos maláj népesség gazdasági részvételének erősítésével. Ez a politika több mint öt évtizede alakítja Malajzia fejlődését, irányítva a gazdasági tervezést, a beruházásokat és a társadalmi egyenlőséget. Több tényező is hozzájárul ehhez a folytonossághoz. Először is, széles körű politikai konszenzus van a befogadás előmozdításának fontosságáról a malajziai sokszínű társadalom stabilitásának fenntartása érdekében. Az ideológiai különbségektől függetlenül a politikai pártok elismerik a társadalmi kohéziót biztosító politikák szükségességét. Ezen túlmenően a NEP-et beépítették az iparosításra, a külföldi befektetésekre és a gazdasági diverzifikációra összpontosító átfogóbb stratégiákba, ami rugalmasságot biztosít a fő célok fenntartása mellett.

A különleges gazdasági övezetek gazdasági hatása

Az övezetek létrehozása Malajziában több szempontból is jelentős hatást gyakorolt a gazdaságra. A kezdetektől jelentős szerepet játszottak a közvetlen külföldi tőkebefektetések vonzásában, különösen az ASEAN-piacokra belépni kívánó multinacionális vállalatok részéről. Az adókedvezmények és a bürokrácia csökkentése vonzó célponttá tette Malajziát a külföldi befektetők számára, ami számos transznacionális gyártási központ létrehozását eredményezte. Ezek az övezetek Malajzia potenciális növekedési ütemének becslések szerint [mintegy 5,4%-ra](#) történő növekedéséhez vezettek, elsősorban a feldolgozóipari, logisztikai és technológiai ágazatokba irányuló beruházásoknak köszönhetően.

A különleges gazdasági övezetek egyik legjelentősebb hatása a munkahelyteremtés. Az iparágak beáramlása ezekbe az övezetekbe számos [foglalkoztatási lehetőséget teremtett](#), hozzájárulva a munkanélküliségi ráta csökkenéséhez és a munkaerő célzott képzési programok révén történő készségfejlesztéséhez, ami nemcsak a személyes jövedelmeket növeli, hanem a fogyasztói kiadásokat is ösztönzi, tovább élénkítve a gazdasági növekedést. Több százezer munkahelyet teremtettek közvetlenül az övezetekben, és további

közvetett [munkahelyek jöttek létre](#) a támogató szolgáltatások, a logisztika és a kiegészítő iparágak területén. Ez jelentős hatással volt a helyi közösségekre, különösen azokon a területeken, ahol a különleges gazdasági övezetek létrehozása előtt magas volt a munkanélküliség.

A különleges gazdasági övezetek Malajzia exportversenyképességét is javították azáltal, hogy olyan környezetet hoztak létre, amely elősegíti a nemzetközi piacokra szánt áruk előállítását. Az export diverzifikációja kulcsfontosságú a hagyományos nyersanyagoktól való függőség csökkentéséhez, és ezáltal a gazdaság ellenálló képességének növeléséhez. Az elektronika például Malajzia exportjának jelentős részét tette ki, nagyrészt a különleges gazdasági övezetekben létrehozott műveleteknek köszönhetően. 2024-ben Malajzia a félvezetők és elektronikai termékek [egyik legnagyobb globális exportőre](#) volt, bizonyítva a különleges gazdasági övezetek döntő szerepét a növekedésben.

Ezen túlmenően a különleges gazdasági övezetek [létfontosságú szerepet játszanak](#) a regionális fejlődésben azáltal, hogy ösztönzik a beruházásokat az elmaradott területeken, ami hozzájárul a városi és vidéki régiók közötti gazdasági egyenlőtlenségek kiegyenlítéséhez. Az infrastruktúra – például a közlekedési hálózatok és a kommunikációs rendszerek – fejlesztése javítja e területek összekapcsolhatóságát, megkönnyítve ezzel a gazdasági tevékenységeket. A multinacionális vállalatok beáramlása a különleges gazdasági övezetekbe megkönnyítette a technológiatranszfert, elősegítve a helyi ipar fejlődését. Számos külföldi vállalat indított képzési programokat a malajziai munkavállalók számára, megkönnyítve a csúcstechnológia és az új termelési technikák elsajátítását, ami a helyi munkaerő és gazdaság javát szolgálta.

Egyértelmű, hogy a malajziai különleges gazdasági övezetek nagyban hozzájárultak a beruházások növekedéséhez, a munkahelyteremtéshez, a fokozott technológiai transzferhez, az infrastruktúra fejlesztéséhez és az exportteljesítmény javulásához. Ezek az övezetek kulcsfontosságúak a gazdasági növekedés fenntartása és Malajzia világpiacon pozíciójának előmozdítása szempontjából. A különböző kormányzati szintek közötti [hatékony együttműködés](#) biztosítja a különleges gazdasági övezetek sikeres működését, hozzájárulva a gazdasági növekedéshez és egyensúlyt teremtve a helyi érdekek között. A koordináció hiánya vagy az egymással ütköző szabályozások kihívásokat jelenthetnek, ezért a folyamatos párbeszéd és partnerség elengedhetetlen a különleges gazdasági övezetek előnyeinek maximalizálásához az összes érintett fél számára.

A különleges gazdasági övezetek előtt álló kihívások

A főbb kihívások az alábbiakban összegezhetők:

- Következetlen kormányzati politikák: A szakpolitikák gyakori változása bizonytalanságot okozhat a befektetők számára, ami befolyásolja a források lekötésére való hajlandóságukat.
- A [szabályozás bonyolultsága](#): Több különleges gazdasági övezet eltérő szabályozási keretek között működik, ami olyan bürokratikus akadályokhoz

vezet, amelyek akadályozzák az üzleti tevékenységet és visszatartják a befektetéseket.

- **Infrastrukturális hiányosságok:** Számos különleges gazdasági övezetben jelentős fejlesztésekre van szükség a közlekedési, közmű- és kommunikációs rendszerek terén, hogy vonzzák a vállalkozásokat és hatékonyan működjenek. Az elégtelen közlekedés, logisztikai hálózatok és közművek akadályozhatják az új beruházásokat és az általános termelékenységet. Az infrastruktúrába történő folyamatos beruházások elengedhetetlenek a különleges gazdasági övezetek és a nagyobb városi központok közötti összeköttetés javításához.
- **A tehetségek elérhetősége:** Gyakran szakadék van a helyi munkaerő és a különleges gazdasági övezetekben működő iparágak követelményei között, ami kihívásokhoz vezet a munkaerőfelvételben és állandósítja a külföldi munkavállalókra való fokozott támaszkodást egyes szektorokban.
- **Regionális verseny:** A [szomszédos országokban lévő](#), egymással versengő különleges gazdasági övezetek vonzóbb feltételeket és ösztönzőket kínálhatnak, ami a malajziai beruházások elmaradásához vezethet. Malajziának újítania kell és javítania kell a kínálatát, hogy megőrizze vonzerejét a külföldi befektetők számára. Ez a verseny folyamatos politikai finomhangolást tesz szükségessé.
- **Fenntarthatósági kérdések:** A gazdasági növekedés, valamint a társadalmi és környezeti [szempontok egyensúlyban tartása](#) elengedhetetlen a hosszú távú sikerhez és a helyi közösség támogatásának biztosításához. A gyors iparosítás, a környezetrombolás, például a levegő- és vízszennyezés, valamint az erdőirtás miatti vészjósló jeleket mára egyre többen látják. A kihívás a zöld politikák és gyakorlatok bevezetésében rejlik, amelyek lehetővé teszik a gazdasági növekedést a környezet védelme mellett, és ezáltal a fenntartható ipari modell felé való átmenetet.
- **Gazdasági turbulencia:** A [globális gazdasági feltételek](#) változásai hatással lehetnek a befektetői hangulatra és a különleges gazdasági övezetekbe áramló erőforrásokra.
- **Megélhetési költségek és bérproblémák:** A megélhetési költségek emelkedése a különleges gazdasági övezetekben, a [versenyképes bérszínvonalról](#) szóló vita visszatarthatja a szakképzett munkavállalókat a letelepedéstől, ami potenciálisan gátolhatja a növekedést. E kihívásoknak a szabályozási egyértelműsége, az infrastruktúra fejlesztésére, a tehetséggondozásra és a piaci versenyképességre irányuló koherens stratégiák révén történő kezelése alapvető fontosságú.

Jövőbeli kilátások

A malajziai különleges gazdasági övezetek, különösen a fentebb említett Johor-Szingapúr Különleges Gazdasági Övezet jövőbeli kilátásai ígéretesnek tűnnek. A JS-SEZ célja a [Malajzia és Szingapúr közötti gazdasági integráció erősítése](#), a közvetlen külföldi tőkebefektetések (FDI) vonzása a nagy értékű ágazatokban, például a

technológia, a biotechnológia és a zöld energia területén. Ezt a kezdeményezést a vezető pénzügyi központnak számító Szingapúrhoz közeli előnyös elhelyezkedése táplálja, és olyan stratégiai területeket foglal magában Johorban, amelyek profitálhatnak a jobb közlekedési és logisztikai infrastruktúrából. Ahogy Malajzia tovább fejleszti különleges gazdasági övezeteit, a malajziai és szingapúri [vállalkozások közötti együttműködési lehetőségek](#) innovatív gyakorlatokhoz és tudásmegosztáshoz vezethetnek.

A kormány támogató politikái, beleértve az adókedvezményeket és a szabályozási könnyítéseket, döntő szerepet fognak játszani ezen övezetek vonzerejének növelésében. Ezen túlmenően a fejlett infrastruktúra létrehozása létfontosságú a különleges gazdasági övezetekben rejlő lehetőségek maximalizálásához, megkönnyítve a nagyobb összekapcsolhatóságot és a működési hatékonyságot. Az övezetek lehetőséget kínálnak arra is, hogy az iparági igényeknek megfelelő, személyre szabott képzési programok révén képzett munkaerőt hozzanak létre, ami végsősoron munkalehetőségeket teremt és ösztönzi a helyi gazdaságot. A hagyományos iparágak mellett a jövőbeni különleges gazdasági övezetek [környezetbarát gyakorlatokat is integrálhatnak](#), és a globális fenntarthatósági trendekhez igazodó ágazatokra összpontosíthatnak, így Malajzia versenyképes szereplővé válhat a nemzetközi piacon.

A siker érdekében azonban többféle adaptív stratégia követése ajánlott:

- Az ellenálló képesség biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a különleges gazdasági övezetek ne kizárólag a hagyományos feldolgozóiparra összpontosítsanak. A digitális szolgáltatások, a biotechnológia, a megújuló energia és a nagy hozzáadott értékű feldolgozóipar ágazataiba való terjeszkedés növelheti a gazdasághoz való hozzájárulásukat, és a befektetők szélesebb körét vonzhatja.
- A szakpolitikáknak az átláthatóság, a hatékonyság és a bürokrácia csökkentésére kell összpontosítaniuk a különleges gazdasági övezetek működésében. A szabályozási keretek aktualizálása gördülékenyebb befektetési folyamatot eredményezhet, és még inkább vonzóvá teheti a stabil és kiszámítható környezetet kereső külföldi vállalkozásokat.
- A fenntartható gyakorlatok hangsúlyozása szintén kulcsfontosságú. A zöld technológiákat, a megújuló energiaforrásokat és a körforgásos gazdaság elveit be kell építeni a különleges gazdasági övezetek működési modelljébe. Ez nemcsak a környezetvédelmi aggályokat kezelné, hanem a környezettudatos vállalatok és fogyasztók számára is vonzóvá tenné a befektetéseket.

Konklúzió

Amint láttuk a malajziai különleges gazdasági övezetek évtizedek óta kulcsszerepet játszanak az ország gazdasági fejlődésében, hozzájárulva a nemzetközi versenyképesség növeléséhez, a munkahelyteremtéshez és a gazdaság diverzifikálásához. A 2025-ben létrehozott Johor-Szingapúr Különleges Gazdasági Övezet kilátásai szintén ígéretesek. Mindezek mellett azonban az övezetek számos

kihívással néznek szembe, amelyek kezeléséhez adaptív és fenntartható politikák kialakítására van szükség. Ahogy Malajzia a jövőbe tekint, a különleges gazdasági övezetek fejlődése nemcsak a gazdasági növekedés szempontjából, hanem a regionális együttműködések (ASEAN) erősítése és a fenntartható fejlődés megvalósítása érdekében is elengedhetetlen. Az új lehetőségek kiaknázása, a stratégiai tervezés és a folyamatos alkalmazkodás döntő fontosságú lesz a jövőbeni sikerhez.